

Saydullayeva Xusnora Utkirovna
Navoiy davlat konchilik va texnologiyalar
universiteti dotsenti
kh.saydullaeva@gmail.com

ZAMONAVIY AUTENTIK MEDIA VOSITALARINING INGLIZ TILI O'QITISHDAGI KOMMUNIKATIV AHAMIYATI

Annotatsiya. Ushbu maqolada zamonaviy autentik medianing ingliz tilini o'qitishdagi o'rni va ular orqali kommunikativ kompetensiyani shakllantirishning nazariy va amaliy asoslari tahlil qilingan. Ilmiy yondashuv asosida autentik media tarkibiga kiruvchi real hayotdan olingan video, podkast, blog, intervyu va boshqa audiovizual materiallarning lingvistik, psixologik va ijtimoiy-madaniy ta'sir mexanizmlari o'rganilmoqda. Tadqiqotda autentik materiallarning o'quvchilar nutqiy faoliyatining barcha turlari - tinglab tushunish, og'zaki nutq, sotsiolingvistik moslashuv va pragmatik ko'nikmalarni rivojlantirishdagi o'rni asoslangan. Shuningdek, mazkur media vositalarni o'quv jarayoniga integratsiyalashning samarali usullari, bosqichma-bosqich qo'llash texnologiyalari va o'quvchilarning til kompetensiyasiga ta'sir ko'rsatish dinamikasi yoritilgan.

Kalit so'zlar: autentik media vositalari, ingliz tili o'qitish, kommunikativ kompetensiya, audiovizual materiallar, videodarlar, podkastlar, real nutq muhiti, tinglab tushunish, og'zaki nutq, interaktiv ta'lim.

THE COMMUNICATIVE SIGNIFICANCE OF MODERN AUTHENTIC MEDIA RESOURCES IN TEACHING ENGLISH

Annotation. This article analyzes the role of modern authentic media in teaching English and examines the theoretical and practical foundations of developing communicative competence through their use. Based on a scientific approach, the study explores the linguistic, psychological, and socio-cultural impact mechanisms of authentic media, including real-life videos, podcasts, blogs, interviews, and other audiovisual materials. The research substantiates the role of authentic materials in developing all types of learners' speech activities—listening comprehension, oral communication, sociolinguistic adaptation, and pragmatic skills. In addition, the article highlights effective methods for integrating these media resources into the teaching process, step-by-step application technologies, and the dynamics of their influence on learners' language competence.

Keywords: authentic media resources, teaching English, communicative competence, audiovisual materials, video lessons, podcasts, real-life language environment, listening comprehension, oral communication, interactive learning.

КОММУНИКАТИВНОЕ ЗНАЧЕНИЕ СОВРЕМЕННЫХ АУТЕНТИЧНЫХ МЕДИАРЕСУРСОВ В ОБУЧЕНИИ АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ

Аннотация. В данной статье анализируется роль современных аутентичных медиа в преподавании английского языка и теоретические и практические основы развития коммуникативной компетенции с их помощью. На основе научного подхода исследуются лингвистические, психологические и социокультурные механизмы воздействия видео, подкастов, блогов, интервью и других аудиовизуальных материалов из реальной жизни, составляющих аутентичные медиа. В исследовании обосновывается роль аутентичных материалов в развитии всех видов речевой деятельности учащихся - аудирования, устной речи, социолингвистической адаптации и прагматических навыков. Кроме того, освещаются эффективные методы интеграции этих медиа в

образовательный процесс, приемы их постепенного внедрения и динамика их влияния на языковую компетенцию учащихся.

Ключевые слова: *аутентичные медиа, преподавание английского языка, коммуникативная компетенция, аудиовизуальные материалы, видеоуроки, подкасты, реальная речевая среда, аудирование, устная речь, интерактивное обучение.*

Kirish. Zamonaviy globallashuv sharoitida ingliz tilini o'rganish jarayoni an'anaviy til qoidalarini yodlash bilan cheklanib qolmasdan, balki o'quvchilarda real hayotiy muloqot vaziyatlarida samarali muloqot qilish kompetensiyasini shakllantirishni ham taqozo etmoqda. Kommunikativ kompetensiya o'quvchining til birliklarini nutq vaziyatiga mos ravishda to'g'ri, erkin va maqsadga muvofiq qo'llay olish qobiliyatidir. Mazkur kompetensiyani shakllantirishda zamonaviy autentik media vositalari muhim pedagogik resurs vazifasini bajaradi.

Axborot texnologiyalari sohasining rivojlanishi natijasida ta'lim jarayoniga integratsiyalashgan autentik mediamatnlar ko'lamli sezilarli darajada kengaydi. Authentic materials are created by the English-speaking community for the purpose of real communication and represent content that is not simplified for students and fully preserves the features of the natural language. YouTube videolari, BBC podkastlari, turli xil vloglar, intervyular, filmlardan parchalar va ijtimoiy tarmoqlardagi keng ko'lamli audiovizual materiallar shular jumlasidandir. Bunday vositalar o'quvchilarni sun'iy ta'lim muhitidan real muloqot makoniga yaqinlashtiradi, til haqida real tasavvur hosil qiladi, nutqiy ko'nikmalarning tabiiy rivojlanishiga yordam beradi.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya. Autentik medianing ta'lim jarayonidagi afzalliklari ko'p qirrali bo'lib, quyidagi ilmiy-pedagogik omillar bilan izohlanadi:

1. Real nutq muhitini yaratish. Haqiqiy video va podkastlar tabiiy urg'u, original nutq tezligi, jonli iboralar, jargon, turli urg'ular va madaniy xususiyatlarni aks ettiradi. Bu xususiyatlar tinglash jarayonida o'quvchilarning fonetik sezgirligini, eshitilgan ma'lumotlarni qayta ishlash tezligini, real nutqqa javob berish qobiliyatini sezilarli darajada oshiradi. Ya'ni sun'iy o'quv matnlaridan farqli o'laroq, o'quvchi tilning asl qiyofasi bilan tanishadi.

2. Muloqotning real vaziyatlari bilan tanishish. Haqiqiy materiallar yordamida do'konda xarid qilish, yordam so'rash, aeroportda muloqot qilish, suhbatdosh bilan tanishish kabi hayotiy vaziyatlar real ko'rinishda taqdim etilgan. Bunda o'quvchi nafaqat tilni, balki muloqot jarayoni muhiti, ijtimoiy signallar va pragmatik me'yorlarni ham o'zlashtiradi. Natijada amaliy nutqiy kompetensiya mustahkamlanadi.

3. O'quv motivatsiyasini kuchaytirish. Audiovizual kontentning qiziqarli, dinamik va emotsional xususiyatlari o'quvchilarning diqqatini yaxshilaydi, fanga bo'lgan qiziqishini oshiradi, shuningdek, mustaqil ta'lim olishga bo'lgan intilishni kuchaytiradi. Podkastlarning qulayligi, videoning vizual ta'siri, vloglardagi jonli muloqot elementlari o'quvchilarni o'rganishga undovchi omilga aylanadi.

4. Ijtimoiy-madaniy kompetensiyani shakllantirish. Nutqning muvaffaqiyati nafaqat grammatik to'g'rilikka, balki madaniy qadriyatlar, axloqiy me'yorlar, muomala odobi va milliy urf-odatlarini bilishga ham bog'liq. Autentik media vositalari ushbu madaniy jihatlarni aniq ifodalaydi va o'quvchilarni xalqaro muloqotga tayyorlaydi. Natijada o'quvchi sotsiolingvistik moslashuvchanlikka ega bo'ladi.

5. So'z boyligining tabiiy ko'payishi. Autentik materiallar orqali o'quvchilar real hayotda qo'llaniladigan frazeologizmlar, idiomatik iboralar, kontekstual ma'nolarni tezroq va samaraliroq o'zlashtiradilar. Bunda so'z boyligi sun'iy o'quv matnlari asosida emas, balki tabiiy til muhitida shakllanadi. Bu esa tildan faol foydalanishda yuqori natijalarni ta'minlaydi.

Kommunikativ kompetensiya zamonaviy til o'qitish metodikasining markazida turgan eng muhim ko'nikmalar majmuasidir. Bu nafaqat o'quvchilarning tildan grammatik jihatdan to'g'ri foydalanishini, balki real hayotiy vaziyatlarda mazmunli va samarali muloqot qila olish qobiliyatini ham anglatadi. Tadqiqotchilarning fikricha, kommunikativ kompetensiya to'rtta asosiy komponentdan iborat: nutqiy (og'zaki) kompetensiya, tinglab tushunish kompetensiyasi,

sotsiolingvistik kompetensiya va pragmatik kompetensiya. Autentik media vositalari ushbu komponentlarning har birini tabiiy va integratsiyalashgan tarzda rivojlantirishga yordam beradi.

Natijalar va muhokama. Podkastlar, intervyular, vloglar va filmlardan parchalar o'quvchilarga turli nutq vaziyatlari va urg'ularini tinglash imkoniyatini beradi. Bu jarayon quyidagi ko'nikmalarni shakllantiradi:

- turli urg'ular va ohanglarni farqlay olish;
- tez nutqni tushunish qobiliyati;
- yangi ibora va so'zlarning ma'nosini kontekst asosida mustaqil aniqlay olish.

Natijada o'quvchi sun'iy o'quv matnlaridan farqli o'laroq, real ingliz tili ritmi, tezligi va intonatsiyasiga ko'nikadi. Bu tinglash kompetensiyasini sezilarli darajada mustahkamlaydi.

2. Og'zaki nutq kompetensiyasini rivojlantirish. Autentik videolarga asoslangan darslar og'zaki muloqot ko'nikmalarini faollashtiradi. Videoni ko'rgandan so'ng o'quvchilarga beriladigan topshiriqlar:

- rolli sahnalar orqali real muloqot vaziyatlarini qayta yaratish;
- guruh muhokamasi orqali o'z fikrini dalillar bilan ifodalash;
- savol-javob shaklida tezkor javob berish ko'nikmalarini shakllantirish;
- video mazmuniga munosabat bildirish orqali mustaqil fikrlashni rivojlantirish.

Bu jarayon o'quvchilarning nutqiy faolligini oshiradi, ularni kommunikativ vaziyat ishtirokchisi sifatida shakllantiradi.

3. Grammatik kompetensiyaning tabiiy rivojlanishi. Autentik medianing yana bir muhim afzalligi shundaki, u grammatik bilimlarni sun'iy qoidalar asosida emas, balki real nutq jarayonida qo'llashni namoyish etadi. Masalan, Present Continuous, Past Perfect Continuous yoki modal fe'llar kabi qoidalar vlog, intervyu va dialoglar orqali o'z-o'zidan tushunarli bo'ladi. Bunda o'quvchi grammatikani nazariya sifatida emas, balki real muloqot vositasi sifatida idrok eta boshlaydi.

4. Sotsiolingvistik kompetensiyani rivojlantirish. Sotsiolingvistik kompetensiya o'quvchining madaniy kontekstni hisobga olgan holda tildan to'g'ri foydalana olish qobiliyatidir. Bu ko'nikmani shakllantirishda autentik media vositalarining o'rni beqiyos. Chunki ularning mazmunida quyidagilar aniq va tabiiy aks etadi:

- rasmiy va norasmiy uslublar o'rtasidagi farqlar;
- turli ijtimoiy guruhlarning muloqot uslubi;
- madaniy me'yorlar, an'analar va ijtimoiy qadriyatlar;
- nutq odobiga rioya qilish talablari

O'quvchi kim bilan, qayerda, qachon qaysi iborani qo'llash kerakligini o'z-o'zidan bilib oladi.

Ingliz tilini o'qitishda autentik media vositalarini integratsiyalash jarayoni uchta asosiy bosqichda amalga oshiriladi: darsdan oldingi tayyorgarlik, tinglash/ko'rish jarayoni va darsdan keyingi faoliyat. Ushbu bosqichlarning har biri kommunikativ kompetensiyaning shakllanishiga o'ziga xos ta'sir ko'rsatadi.

Darsdan oldingi bosqichda o'quvchilar mavzuga psixologik va lingvistik jihatdan tayyorlanadilar: asosiy iboralar bilan tanishadilar, mavzuni oldindan muhokama qiladilar va qiziqish uyg'otadigan savollar beradilar. Bu jarayonda o'quvchilarning mavjud bilimlari bilan yangi material o'rtasida mantiqiy bog'lanish vujudga keladi.

Tinglash yoki ko'rish bosqichida o'quvchilar autentik material mazmuni bilan bevosita tanishadilar. Asosiy mazmuni aniqlash, faktlar bo'yicha savollarga javob berish, yo'naltirilgan topshiriqlarni bajarish o'quvchilarda tinglab tushunish, ma'lumotlarni qayta ishlash, kontekst asosida mazmuni tushunish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Darsdan keyingi faoliyat olingan bilimlarni mustahkamlashga qaratilgan bo'lib, qayta hikoyalash, guruhda muhokama qilish, dialoglar tuzish, materialni shaxsiy tajriba bilan taqqoslash kabi topshiriqlar orqali o'quvchilarning og'zaki nutqi, kreativ fikrlashi va muloqot madaniyati yanada rivojlantiriladi.

Umuman olganda, autentik media vositalari bilan ishlashning ushbu uch bosqichli metodikasi o'quvchilarda tinglab tushunish, og'zaki nutq, sotsiolingvistik moslashuv va pragmatik kompetensiyani kompleks tarzda shakllantiradi. Bu esa ingliz tilini real hayotda samarali qo'llay oladigan kompetentli shaxsni tarbiyalashga xizmat qiladi.

Zamonaviy autentik media vositalari ingliz tilini o'qitish jarayonida kommunikativ yondashuvni samarali amalga oshirishga imkon beradigan eng muhim pedagogik resurslardan biridir. Haqiqiy hayot bilan bog'liq videolar, podkastlar, bloglar, intervyular va boshqa audiovizual kontentlar o'quvchilarni sun'iy o'quv materiallariga qaraganda tabiiyroq va haqiqiyroq til muhitiga yaqinlashtiradi. Bunday vositalardan foydalanish o'quvchilarda quyidagilarni kompleks va intensiv ravishda rivojlantiradi: muloqotga kirishish ko'nikmalari, tilning real muloqot vaziyatlarida qanday qo'llanilishini tushunish, madaniy va sotsiolingvistik moslashuv, tinglash, og'zaki nutq ko'nikmalari, leksik va pragmatik ko'nikmalar.

Xulosa. Autentik media vositalari o'quv jarayonini jonlantiradi, o'quvchilarning motivatsiyasini kuchaytiradi, shaxsiy ishtirokini ta'minlaydi va mustaqil ta'limga qiziqishni oshiradi. Bundan tashqari, ular o'quvchilarga global muloqot muhiti talablariga muvofiq real nutqiy vaziyatlarni o'zlashtirish imkonini beradi.

Shuning uchun ingliz tilini o'qitishda autentik mediadan tizimli, metodik jihatdan asoslangan va bosqichma-bosqich foydalanish zamonaviy pedagogik standartlarga to'liq mos keladi va o'quvchilarning kommunikativ kompetensiyasini yuqori darajada shakllantirishda muhim rol o'ynaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Richards, J. C. *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge University Press, 2015.
2. Utkirovna, S. K. (2025). The Challenges and Features of Clil Implementation in Teaching English of Mining Terminology. *American Journal of Education and Evaluation Studies*, 2(3), 42–45. Retrieved from <https://semantjournals.org/index.php/AJEES/article/view/1235>
3. Gilmore, A. "Authentic materials and authenticity in foreign language learning." *Language Teaching*, 40(2), 2007.
4. Saydullaeva, K. (2021). The importance of innovative technologies in the development of mining students' lexical competence. *Current research journal of pedagogics*, 2(12), 143-148.